

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра адміністративного права

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Адвокат в адміністративному судочинстві»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Затверджено на засіданні Вченої ради
протокол № ____ від 2021 р.

Ректор

_____ **Анатолій Гетьман**

Харків – 2021

Програма навчальної дисципліни «Адвокат в адміністративному судочинстві» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 24 с.

Розробник:

(Писаренко Надія Борисівна, доктор юридичних наук, доцент)

Затверджено на засіданні кафедри адміністративного права
(протокол № 11 від 2 червня 2021 р.)

Завідувач кафедри – Гаращук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, професор

Оглав

1	Вступ	4
2	Опис навчальної дисципліни	9
3	Зміст програми навчальної дисципліни	9
4	Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	11
4.1	Форми організації освітнього процесу та види навчальний занять	11
4.2	Самостійна робота здобувачів вищої освіти	11
4.3	Освітні технології та методи навчання	12
4.4	Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання	12
4.5	Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	14
	Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни	18
	Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей	22
	<u>Додаток 3. Матриця зв'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання та предметних компетентностей в програмі навчальної дисципліни</u>	24

1. Вступ

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета: отримання здобувачами вищої освіти знань відносно обсягу та змісту повноважень адвоката як представника в адміністративній справі, порядку їх (повноважень) реалізації, а також набуття навичок щодо складання заяв по суті адміністративної справи та заяв з процесуальних питань.

Завдання:

- набути навичок застосовувати знання про основні засади адміністративного судочинства;
- набути навичок критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів, які є учасниками адміністративної справи;
- навчитися доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних процесуальних рішень з належною аргументацією;
- навчитися обґрунтовувати та мотивувати процесуальні рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію цих рішень;
- набути навичок ухвалювати процесуальні рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування;
- навчитися самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

1.2. Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми: за вибором студента

1.3. Пререквізити: «Адміністративне право», «Адміністративне судочинство» (дисципліни вивчають в бакалавріаті).

1.4. Кореквізити: «Практикум з адвокатури», «Актуальні проблеми адвокатури», «Міжнародні стандарти адвокатури», «Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці».

1.5. Постреквізити: –

1.6. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти:

ПК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу при вирішенні питань, що постають у зв'язку із представництвом інтересів учасників адміністративної справи.

ПК2. Здатність застосовувати елементи верховенства права для розв'язання складних задач, які виникають під час представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

ПК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації, яка стосується адміністративної справи клієнта.

ПК4. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової ситуації в межах конкретної адміністративної справи.

ПК5. Здатність адаптуватися та діяти в складній і неочікуваній процесуальній ситуації, яка виникає під час представництва інтересів учасників адміністративної справи.

ПК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), реалізація яких спрямована ефективно на представництво інтересів учасників адміністративної справи.

ПК7. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи під час представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.

ПК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення під час представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.

ПК9. Здатність давати розгорнуту юридичну аргументацію правової позиції в адміністративній справі.

ПК10. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства під час представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.

ПК11. Здатність формулювати особисту думку та доказово її презентувати під час представництва інтересів учасників адміністративної справи.

ПК12. Здатність ухвалювати рішення у складних адміністративних справах, що вимагає від адвоката системного, логічного та функціонального тлумачення норм матеріального і процесуального права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

ПК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп під час представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи (як-то експерти, свідки, перекладачі, інші учасники судового провадження).

ПК14. Здатність критично оцінювати ефективність представництва інтересів учасників адміністративної справи.

ПК15. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права зміст та характер оптимальних рішень проблем, що постають під час судового розгляду адміністративних справ.

ПК16. Здатність оцінювати та підтримувати якість результату професійної і соціальної діяльності, обумовленої представництвом інтересів учасників адміністративної справи.

ПК17. Здатність самостійно готувати заяви по суті адміністративної справи та заяви з процесуальних питань, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

ПК18. Здатність здійснювати медіацію у професійній діяльності, спрямовану на досягнення примирення між учасниками адміністративної справи.

ПК19. Здатність застосовувати наукові принципи юридичного менеджменту та прийняття управлінських рішень у сфері юридичної діяльності, обумовленої представництвом інтересів учасників адміністративної справи.

ПК20. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення

корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).

Експлікація загальних і спеціальних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1)

1.7. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти:

РН НД1.1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, обумовлених здійсненням правосуддя в адміністративних справах, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН НД1.2. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та ін., і перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН НД1.3. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності, пов'язаної із представництвом інтересів учасників адміністративної справи.

РН НД1.4. Дискутувати зі складних правових проблем, що постають під час судового розгляду адміністративних справ, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

РН НД1.5. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг учасникам адміністративних справ.

РН НД1.6. Використовувати передові знання і методики у процесі правозастосування інститутів адміністративного судочинства.

РН НД1.7. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів адміністративного судочинства.

РН НД1.8. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності, обумовленої представництвом інтересів учасників адміністративної справи.

РН НД1.9. Дискутувати зі складних правових проблем, що постають під час судового розгляду адміністративних справ, пропонувати і обґрунтовувати

варіанти їх розв'язання.

РН НД1.10. Інтегрувати знання про мету, тактику та стратегію представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.

РН НД2.1. Аналізувати типові процесуальні ситуації, що виникають при представництві адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.

РН НД2.2. Алгоритмізувати порядок здійснення окремих процесуальних дій в адміністративному судочинстві.

РН НД2.3. Демонструвати знання щодо особливостей представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи під час звернення до компетентного органу іноземної держави.

РН НД2.4. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію щодо вирішення процесуальних питань, які постають під час розгляду адміністративної справи, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

РН НД2.5. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях адміністративного судового процесу.

РН НД2.6. Мати практичні навички розв'язання проблем, які постають у зв'язку із реалізацією адміністративним судом своїх процесуальних функцій.

РН НД2.7. Демонструвати знання технології складання процесуальних документів у межах представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.

РН НД2.8. Здатність застосовувати знання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій при представництві адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.

РН НД2.9. Демонструвати навички роботи з електронним документом та електронними реєстрами баз даних при представництві адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.

РН НД2.10. Здатність визначати індикатори якості й ефективності представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією визначається в карті результатів навчання,

1.8. Модулі програми навчальної дисципліни:

Модуль 1. Процесуальне становище адвоката в адміністративному судочинстві.

Модуль 2. Формулювання правових висновків та їх аргументація в діяльності адвоката як представника в адміністративній справі.

Програма навчальної дисципліни – сукупність модулів, їх певна послідовність, що сприяє оволодінню певними компетентностями, необхідними для досягнення конкретних результатів навчання. Кожен модуль має певну логічну завершеність стосовно необхідних результатів освоєння освітньо-професійної програми в цілому. У межах модуля теми не визначаються.

Модульний принцип побудови програми навчальної дисципліни забезпечує гнучкість змісту навчальної дисципліни, що відбивається в можливості його диференціації та інтеграції. Безперервність змістовного і логічного переходу між модулями програми навчальної дисципліни, а також збільшення нового знання стають можливими завдяки застосуванню принципу «дидактичної спіралі».

Кількість навчальних одиниць (дидактичний обсяг) змісту навчальної дисципліни має відповідати структурі навчальної дисципліни та реальному навчальному часу студентів.

Дидактичний обсяг навчальної дисципліни визначає розробник експертним способом з орієнтацією на предметну сферу навчальної дисципліни, а також на компетентності та результати навчання.

Кількісно-якісні показники реалізації програми навчальної дисципліни в межах дидактичної структури визначаються у таксономії навчальної дисципліни.

Експлікація модулів компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3)

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 2	Галузь знань – 08 «Право»	за вибором студента	за вибором студента
Кількість модулів – 2		рік підготовки: 2021-2022	рік підготовки: 2021-2022
	Спеціальність – 081 «Право»	I-II семестр	I –II семестр
Загальна кількість годин – 120	Рівень освіти – другий (магістерський) рівень	Лекції	Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2-4, самостійної роботи – 6-8		20 год.	6 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		80 год.	110 год.
		Види контролю:	Види контролю:

		поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)
--	--	--	--

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Процесуальне становище адвоката в адміністративному судочинстві.

Договірне представництво в адміністративному судочинстві. Підстава виникнення договірної представництва. Адвокат як суб'єкт договірної професійного представництва.

Здійснення адвокатом представництва інтересів учасників адміністративної справи як одна з гарантій дотримання конвенційної вимоги доступу до правосуддя. Зміст конвенційної вимоги доступу до правосуддя та забезпечення її дотримання через залучення адвоката до участі в адміністративній справі.

Адвокат – суб'єкт надання безоплатної правової допомоги учасникам адміністративної справи. Порядок залучення адвоката для надання безоплатної первинної правової допомоги. Адвокат як суб'єкт надання безоплатної вторинної правової допомоги: порядок залучення та коло його повноважень. Підстави та порядок припинення надання безоплатної вторинної правової допомоги. Підстави та порядок заміни адвоката, який надає безоплатну вторинну правову допомогу.

Повноваження адвоката як представника в адміністративній справі. Документи, що підтверджують повноваження адвоката як представника в адміністративній справі. Обсяг повноважень адвоката як представника в адміністративній справі та їх обмеження. Припинення повноважень адвоката як представника в адміністративній справі: підстави та порядок.

Представництво адвокатом інтересів суб'єкта владних повноважень. Суб'єкт владних повноважень у розумінні Кодексу адміністративного судочинства України. Особливості представництва адвокатом інтересів суб'єкта

владних повноважень.

Представництво адвокатом інтересів учасників адміністративної справи в апеляційному суді. Повноваження адвоката як представника учасників адміністративної справи в апеляційному суді.

Представництво адвокатом інтересів учасників адміністративної справи в касаційному суді. Повноваження адвоката як представника учасників адміністративної справи в касаційному суді.

Модуль 2. Формулювання правових висновків та їх аргументація в діяльності адвоката як представника в адміністративній справі.

Юридичний аналіз, формулювання правових висновків та їх аргументація в діяльності адвоката як представника в адміністративній справі. Юридичний аналіз як аналітичне дослідження обставин. Основні правила юридичного аналізу. Сутність правових висновків: поняття, природа та призначення. Аргументація правових висновків, її методи та засоби.

Складання адвокатом заяв по суті адміністративної справи. Види та зміст заяв по суті справи. Вимоги, що ставляться до заяв по суті справи. Наслідки недотримання вимог, що висувають до заяв по суті справи.

Складання адвокатом заяв з процесуальних питань. Види заяв з процесуальних питань. Вимоги до форми та змісту заяв з процесуальних питань. Наслідки недотримання вимог, що висувають до заяв з процесуальних питань.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. *Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять:*

– форми організації освітнього процесу: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи;

– види навчальних занять: лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, консультації.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню здобувачами вищої освіти матеріалу з навчальної дисципліни та формуванню у них навичок і вмінь одержувати додаткові знання.

Формами самостійної роботи є:

доопрацювання матеріалів лекцій та робота з рекомендованою літературою;

підготовка до практичних занять, виконання завдань за темами практичних занять, підготовка есе у рамках запропонованих тем;

робота в інформаційних мережах, зокрема, ознайомлення із судовими рішеннями в адміністративних справах, розміщеними в Єдиному державному реєстрі судових рішень, а також із релевантними рішеннями Європейського суду з прав людини, оприлюдненими на сайті Міністерства юстиції України.

Завдання та методичні рекомендації для самостійної роботи розміщено на Порталі навчальних електронних інформаційних комплексів (НЕІК) у дистанційному курсі «Адвокат в адміністративному судочинстві».

4.3. Освітні технології та методи навчання:

– освітні технології: проблемного навчання, контекстного навчання, студентоцентроване навчання, аудіо-візуальні технології, наукові дискусії, інтерактивні технології, ІТ-технології тощо;

– методи навчання: поєднання словесних, наочних та практичних методів, метод проблемного викладання, прес-конференції, ділові ігри, мозкові штурми, моделювання професійних ситуацій, кейс-метод, метод дискусії.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Адвокат в адміністративному судочинстві» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-

рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

контроль якості засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань, захист есе або реферату за ініціативи здобувача, контрольна робота. У ході практичного заняття здобувач може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 3, 4, 5);

контроль якості засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів через виконання тестових завдань;

впродовж семестру здобувачі вищої освіти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік.

Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль					Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Самостійна робота студентів	max 100
п/з max 35	Виконання тестового завдання max 15	п/з max 15	Виконання тестового завдання max 15	max 20	

Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль	max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.

на практичному занятті	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи здобувача вищої освіти	max 20	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки.
	10	Основні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру.
	min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, немає висновків, здобувач слабо володіє матеріалом.
Залік	max 100	Відмінне володіння матеріалом із дисципліни.
	min 60	Достатнє засвоєння матеріалу з дисципліни.

*Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти
денної/заочної форми навчання*

Підсумкова оцінка виставляється після складання заліку, виходячи з такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	ВИЗНАЧЕННЯ	Загальна кількість балів	За національною шкалою для заліку
A	ВІДМІННО – відмінний результат, лише з незначною кількістю недоліків	90–100	зараховано
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома недоліками	80–89	
C	ДОБРЕ – у цілому гарний результат з певною кількістю незначних недоліків	75–79	
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	70–74	
E	ДОСТАТНЬО – результати задовольняють мінімальні критерії	60–69	
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	35–59	не зараховано
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота,	0–34	

	обов'язковий повторний курс		
--	-----------------------------	--	--

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, ратифікована Верховною Радою України. Див.: Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції : Закон України від 17 липня 1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 40. Ст. 263; офіційний переклад тексту Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року див.: *Офіційний вісник України*. 2006. № 32. Ст. 2371.

2. Кодекс адміністративного судочинства України : прийн. Верховною Радою України 6 липня 2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

3. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.

4. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 2 червня 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.

5. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5076-17/print>.

Література

Основна література

1. Адміністративне судочинство : навч. посіб. / І. М. Балакарева, І. В. Бойко, Я. С. Зелінська та ін. ; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків : Право, 2016. 312 с.

2. Зошит для лекцій з адміністративного судочинства. Частина 1 /уклад. Н. Б. Писаренко. Харків : Право, 2017. 40 с.

3. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні : посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / І. М. Балакарева, М. І. Белікова, І. В. Бойко та ін. ; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків : Право, 2020. 238 с.

4. Адміністративне процесуальне право України : навчально-методичний посібник / І. О. Картузова, Д. А. Козачук, А. Ю. Осадчий, Г. М. Саригаєва. Одеса : Фенікс, 2016. 400 с.

5. Смокович М. І., Бевзенко В. М. Адміністративний процес України : теорія, практика судочинства : підруч. / за заг. ред. В. М. Бевзенка. Київ : Дакор, 2020. 1346 с.

6. Писаренко Н. Б., Сьоміна В. А. Адміністративно-правові спори (удосконалення порядку вирішення) : моногр. 2-ге вид., зі змін. та допов. Харків : Право, 2012. 136 с.

7. Писаренко Н. Б. Засади адміністративного судочинства (сучасний український контекст) : моногр. Харків : Право, 2019. 248 с.

Додаткова література

1. Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / за ред. О. Л. Жуковської. Київ : ВІПОЛ, 2004. 960 с.

2. Єресько Л. Верховенство права як результат судової практики: погляди А. Дайсі. *Юридична Україна*. 2016. № 11-12. С. 68–81.

3. Константий О. В. Проблеми захисту в адміністративному судочинстві суб'єктивних прав, свобод і законних інтересів : монографія. Київ : Істина, 2015. 544 с.

4. Курс цивільного процесу : підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін. ; за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 1352 с.

5. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : навч. посіб. / за заг. ред. Куйбіди Р. О., Шишкіна В. І. Київ : Старий світ, 2006. 576 с.

6. Петришин О. Судова практика як джерело права в Україні: проблеми

теорії. *Вісник Верховного Суду України*. 2016. № 12. С. 11–14.

7. Писаренко Н. Верховенство права, конвенційні гарантії справедливого суду та принципи адміністративного судочинства. *Право України*. 2019. № 4. С. 55–76.

8. Пухтецька А. А. Актуальні питання тлумачення та застосування принципу верховенства права в адміністративному судочинстві. *Часопис Київського університету*. 2009. № 1. С. 116–125.

9. Руководство по статье 6 Конвенции. Право на справедливое судебное разбирательство (гражданско-правовой аспект). Guide on article 6. Right to a Fair Trial (civil limb). URL: http://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_ENG.pdf.

10. Смокович М. І. Визначення юрисдикції адміністративних судів та розмежування судових юрисдикцій : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2012. 304 с.

Інтернет-ресурси

1. Офіційний веб-портал Судової влади України - <http://court.gov.ua/>
2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>
3. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <http://www.ccu.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
5. Офіційний веб-портал Єдиного державного реєстру судових рішень - <http://www.reyestr.court.gov.ua/>
6. Офіційний веб-портал Європейського суду з прав людини - <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
7. Офіційний веб-портал газети «Закон і бізнес» - <https://zib.com.ua/>
8. Офіційний веб-портал Національної асоціації адвокатів України - <https://unba.org.ua/rau>
9. Офіційний веб-портал Офісу Ради Європи в Україні - <http://www.coe.kiev.ua>

- 10.Офіційний веб-портал Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатів - <http://vkdka.org>
- 11.Офіційний веб-портал Національної школи суддів України - <http://nsj.gov.ua/ua/about/>
- 12.Офіційний веб-портал Ради адвокатів України - <https://unba.org.ua/rau>
- 13.Офіційний веб-портал наукової бібліотеки НЮУ імені Ярослава Мудрого - <http://library.nulau.edu.ua/>

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності. (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу при вирішенні питань, що постають у зв'язку із представництвом інтересів учасників адміністративної справи. ПК2. Здатність застосовувати елементи верховенства права для розв'язання складних задач, які виникають під час представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації, яка стосується адміністративної справи клієнта. ПК4. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової ситуації в межах конкретної адміністративної справи.
ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	ПК5. Здатність адаптуватися та діяти в складній і неочікуваній процесуальній ситуації, яка виникає під час представництва інтересів учасників адміністративної справи.
ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), реалізація яких спрямована ефективно на представництво інтересів учасників адміністративної справи. ПК7. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи під час представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.
ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення під час представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи. ПК9. Здатність давати розгорнуту юридичну аргументацію правової позиції в адміністративній справі. ПК10. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства під час представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.

	ПК11. Здатність формулювати особисту думку та доказово її презентувати під час представництва інтересів учасників адміністративної справи. ПК12. Здатність ухвалювати рішення у складних адміністративних справах, що вимагає від адвоката системного, логічного та функціонального тлумачення норм матеріального і процесуального права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	ПК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп під час представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи (як-то експерти, свідки, перекладачі, інші учасники судового провадження).
ЗК1.2. Здатність оцінювати та підтримувати якість результату професійної і соціальної діяльності.	ПК14. Здатність критично оцінювати ефективність представництва інтересів учасників адміністративної справи. ПК15. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права зміст та характер оптимальних рішень проблем, що постають під час судового розгляду адміністративних справ. ПК16. Здатність оцінювати та підтримувати якість результату професійної і соціальної діяльності, обумовленої представництвом інтересів учасників адміністративної справи.
ЗК1.3. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.	ПК17. Здатність самостійно готувати заяви по суті адміністративної справи та заяви з процесуальних питань, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.
ЗК1.4. Здатність здійснювати медіацію в професійній діяльності.	ПК18. Здатність здійснювати медіацію у професійній діяльності, спрямовану на досягнення примирення між учасниками адміністративної справи. ПК19. Здатність застосовувати наукові принципи юридичного менеджменту та прийняття управлінських рішень у сфері юридичної діяльності, обумовленої представництвом інтересів учасників адміністративної справи. ПК20. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).

СК – фахові компетентності за спеціальністю (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	
СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв’язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.	ПК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу при вирішенні питань, що постають у зв’язку із представництвом інтересів учасників адміністративної справи. ПК2. Здатність застосовувати елементи верховенства права для розв’язання складних задач, які виникають під час представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.	ПК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації по адміністративній справі клієнта. ПК4. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової ситуації в межах конкретної адміністративної справи.
СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.	ПК5. Здатність адаптуватися та діяти в складній і неочікуваній процесуальній ситуації, яка виникає під час представництва інтересів учасників адміністративної справи. ПК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), реалізація яких спрямована ефективно на представництво інтересів учасників адміністративної справи. ПК7. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи під час представництва інтересів учасників адміністративної справи.
СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.	ПК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення під час представництва інтересів учасників адміністративної справи. ПК9. Здатність давати розгорнуту юридичну аргументацію правової позиції в адміністративній справі.
СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.	ПК10. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства під час представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи. ПК11. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.
СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення	ПК12. Здатність ухвалювати рішення у складних адміністративних справах, що вимагає від адвоката системного, логічного та функціонального тлумачення норм

норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.	матеріального і процесуального права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.	ПК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп під час представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи (як-то експерти, свідки, перекладачі, інші учасники судового провадження). ПК14. Здатність критично оцінювати ефективність представництва інтересів учасників адміністративної справи.
СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.	ПК15. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права зміст та характер оптимальних рішень проблем, що постають під час судового розгляду адміністративних справ. ПК16. Здатність оцінювати та підтримувати якість результату професійної і соціальної діяльності, обумовленої представництвом інтересів учасників адміністративної справи.
СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.	ПК17. Здатність самостійно готувати заяви по суті адміністративної справи та заяви з процесуальних питань, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості. ПК18. Здатність здійснювати медіацію у професійній діяльності, яка обумовлена представництвом інтересів учасників адміністративної справи.
СК1.4. Здатність застосовувати наукові принципи юридичного менеджменту та прийняття управлінських рішень у сфері юридичної діяльності.	ПК19. Здатність застосовувати наукові принципи юридичного менеджменту та прийняття управлінських рішень у сфері юридичної діяльності, обумовленої представництвом інтересів учасників адміністративної справи.
СК1.6. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).	ПК20. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).

**Карта результатів навчання здобувача вищої освіти,
сформульованих у термінах компетентностей**

Шифр та назва РН за спеціальністю та/або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
ПРН – результати навчання за спеціальністю /спеціалізацією (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		Результати навчання з навчальної дисципліни
ПРН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.	№ 1	РН НД1.1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, обумовлених здійсненням правосуддя в адміністративних справах, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. РН НД1.2. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та ін., і перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.
ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.	№ 1	РН НД1.3. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності, пов'язаної із представництвом інтересів учасників адміністративної справи.
ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.	№ 1	РН НД1.4. Дискутувати зі складних правових проблем, що постають під час судового розгляду адміністративних справ, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.	№ 1	РН НД1.5. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг учасникам адміністративних справ. РН НД1.6. Використовувати передові знання і методики у процесі правозастосування інститутів адміністративного судочинства.
ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.	№ 1	РН НД1.7. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів адміністративного судочинства. РН НД1.8. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності, обумовленої представництвом інтересів учасників адміністративної справи.

ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.	№ 1	РН НД1.9. Дискутувати зі складних правових проблем, що постають під час судового розгляду адміністративних справ, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. РН НД1.10. Інтегрувати знання про мету, тактику та стратегію представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.
ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.	№ 2	РН НД2.1. Аналізувати типові процесуальні ситуації, що виникають при представництві адвокатом інтересів учасників адміністративної справи. РН НД2.2. Алгоритмізувати порядок здійснення окремих процесуальних дій в адміністративному судочинстві. РН НД2.3. Демонструвати знання щодо особливостей представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи під час звернення до компетентного органу іноземної держави. РН НД2.4. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію щодо вирішення процесуальних питань, які постають під час розгляду адміністративної справи, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. РН НД2.5. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях адміністративного судового процесу.
ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.	№ 2	РН НД2.6. Мати практичні навички розв'язання проблем, які постають у зв'язку із реалізацією адміністративним судом своїх процесуальних функцій. РН НД2.7. Демонструвати знання технології складання процесуальних документів у межах представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи. РН НД2.9. Демонструвати навички роботи з електронним документом та електронними реєстрами баз даних при представництві адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.
ПРН 1.1. Визначати індикатори якості й ефективності юридичної практики.	№ 2	РН НД2.10. Здатність визначати індикатори якості й ефективності представництва адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.
ПРН 1.5. Демонструвати знання та розуміння механізму подолання правових колізій в правозастосовній практиці.	№ 2	РН НД2.8. Здатність застосовувати знання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій при представництві адвокатом інтересів учасників адміністративної справи.

Додаток 3

Матриця зв'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання та предметних компетентностей у програмі навчальної дисципліни

Результати навчання за навчальною дисципліною / модулями	Предметні компетентності																			
	ПК 1	ПК 2	ПК 3	ПК 4	ПК 5	ПК 6	ПК 7	ПК 8	ПК 9	ПК 10	ПК 11	ПК 12	ПК 13	ПК 14	ПК 15	ПК 16	ПК 17	ПК 18	ПК 19	ПК 20
Навчальна дисципліна / Модуль 1																				
РН НД1.1	x																			
РН НД1.2	x		x																	
РН НД1.3			x	x																
РН НД1.4									x	x	x				x					
РН НД1.5	x		x			x									x					
РН НД1.6		x		x	x							x								
РН НД1.7		x	x	x																
РН НД1.8	x									x					x					
РН НД1.9		x		x					x		x									
РН НД1.10					x											x		x		
Навчальна дисципліна / Модуль 2																				
РН НД2.1	x				x		x			x						x				
РН НД2.2	x				x		x			x				x		x				
РН НД2.3		x	x	x	x		x			x		x								
РН НД2.4					x			x	x		x				x		x			x
РН НД2.5					x			x	x		x						x			x
РН НД2.6			x		x	x				x			x	x						
РН НД2.7								x			x	x					x			x
РН НД2.8			x			x	x													
РН НД2.9																			x	x
РН НД2.10	x					x										x				